

Introduktion till argumentationsanalys

Litteratur:

Björnsson och Eriksson, kap 1.

#1 Vad är argumentationsanalys?

Ett praktiskt filosofiskt hantverk som syftar till att fastställa huruvida en argumentation är god eller inte. Skilj mellan **god** argumentation och **effektiv** argumentation, mellan **argumentationsanalys** och **retorik**. Retoriken studerar hur man övertygar andra med argument – en psykologisk disciplin. Argumentationsanalys studerar huruvida de skäl som ges för en tes är goda eller inte; skälens retoriska kvaliteter är ovidkommande – en filosofisk disciplin.

#2 Argumentationens beståndsdelar

En argumentation består av flera olika typer av påståenden:

Typ 1: **Tes(er) (T)**

Typ 2: **Pro-argument (P)**

Typ 3: **Contra-argument (C)**

#3 Vad är en tes? Vad är ett argument?

Tes: Det påstående som det argumenteras för (ung.)

Några alternativa förslag (vanliga misstag):

- 1) Tesen är det **första påståendet** i en argumentation, d v s det påstående som uttrycks av argumentationens inledningssats.
- 2) Tesen är det påstående författaren **ägnar mest utrymme åt**.
- 3) Tesen är det **mest intressanta** påståendet i argumentationen.

Argument: Ett påstående som stödjer eller motsäger ett annat påstående, t ex en tes eller ett argument.

Pro-argument (def.): Ett påstående i en viss argumentation är ett pro-argument för ett annat påstående i argumentationen om det är avsett att **styrka hållbarheten** hos detta andra påstående.

Contra-argument (def.): Ett påstående i en viss argumentation är ett contra-argument mot ett annat påstående i argumentationen om det är avsett att **försvaga hållbarheten** hos detta andra påstående.

#4 Tes och argument: exempel

Antag att vi försöker ta ställning till huruvida trängselavgifter bör införas i Stockholm

T: påståendet att trängselavgifter bör införas i Stockholm

Pro-argument: Argument till stöd för tesen. De påståenden som utgör **skäl att acceptera tesen**. T ex:

P1: Trängselavgifter medför mindre köer

P2: Bilisterna borde betala mer av sina egna kostnader

P3: Trängselavgifterna ökar kollektivtrafiken

Contra-argument: Motargument till tesen. De påståenden som utgör **skäl att förkasta tesen**. T ex:

C1: Avgifterna kommer att hämma tillväxten

#5 Pro- och contra-argument för andra argument

Argument kan utgöra skäl att förkasta eller acceptera **teser**, men de kan också vara riktade mot andra **argument**. Det finns alltså argument för och emot teser och argument för och emot argument.

T: Trängselavgifter bör införas i Stockholm

P1: Trängselavgifter medför mindre köer.

P1P1: Erfarenheterna från London är att köerna minskar.

C1P1: Köerna minskar kanske inne i stan, men de kommer att öka på tillfartsvägarna.

P1C1P1: Flera studier har visat på detta problem.

#6 Precisering av teser

Teser kan preciseras genom att svara på frågorna:

Vem?

Vad?

Hur?

När?

Var?

T: Insamling av konsumentinformation bör ej tillåtas.

Vem? Vad? Hur? När? Var?

Precisering: Insamling av konsumentinformation från företag (vad) genom medlemskort (hur) bör aldrig (när) tillåtas enligt lag (var) utan konsumenternas (vem) explicita samtycke (hur).

#7 Argumentationen för en tes

Det finns massor av argument för och emot en tes.

Ju bättre pro-argument du kan hitta för din tes och ju bättre contra-argument du kan vederlägga, desto starkare stöd får du för din tes!

Alltså: det gäller att välja ut bra argument (även contraargumenten)!

#8 Precisering av argument

På samma sätt som man kan precisera tesen kan man precisera argumenten.

P1: Bilisterna borde betala mer för att de använder vägarna.

Vilka bilister avses?

Vilka vägar avses?

Genom att precisera argumenten kan man även upptäcka nya argument!

#9 Vilka faktorer avgör ett arguments kvalitet?

Ett bra argument: ett argument som ger goda skäl att acceptera eller förkasta ett visst påstående. Argumentet har **stark beviskraft** gentemot påståendet. Dåliga argument har svag beviskraft.

Beviskraft: ett arguments beviskraft utgörs av dess **hållbarhet** och **relevans**.

#10 Vad är hållbarhet?

Hållbarheten hos ett argument eller en tes (påstående) beror på **hur rimligt det är att acceptera argumentet**, hur gott stöd det finns för argumentet.

Att ett påstående (argument eller tes) är hållbart är inte samma sak som att det är **sant**. Det kan vara rimligt att acceptera ett påstående även om det visar sig vara falskt.

Hur rimligt det är att acceptera ett argument, hur gott stöd det finns för ett argument, är en **gradfråga**.

#11 Vad är relevans?

Ett arguments relevans gentemot ett visst påstående (argument eller tes) är ett mått på **det stöd som argumentet skulle ge påståendet om argumentet vore hållbart**.

Tes: Sverige bör gå med i Nato.

P1: Om Sverige går med i Nato så kommer alla krig att ta slut.

Ej hållbart argument. Det finns inte några skäl att tro att Sveriges medlemskap i Nato skulle påverka världsfreden radikalt. Argumentet saknar **beviskraft**.

P2: Om Sverige går med i Nato så kommer tv-nyheterna att rapportera om detta.

Argumentet har hög hållbarhet. Det finns goda skäl att tro att Sveriges medlemskap i Nato skulle påverka tv-nyheternas rapportering på det sätt som anges. Men argumentet är **vid sidan om saken** eller irrelevant. Argumentet saknar **beviskraft**.

Beviskraft (hos argumenten) = **hållbarhet** * **relevans**

#12 Oklarhet och beviskraft

För att kunna bedöma beviskraften hos olika argument är det viktigt att både tesen och argumenten är **klart och tydligt formulerade**. Vad är oklarhet?

Två källor till oklarhet i språket: **mångtydighet** och **vaghet**.

Att motarbeta påståendens oklarhet innebär alltså vanligtvis att man försöker minska deras mångtydighet och/eller vaghet. Det brukar kallas att **precisera** påståendet.

#13 Mångtydighet

Ett uttryck är mångtydigt om det har två eller flera innebörder. Ex: ”pil”, ”fil”, ”våg”. Ofta framgår det av sammanhanget vilket innebörd som avses. Ex: ”Vi kastade pil”, ”Filen är i kylskåpet”.

För det fall det inte framgår av sammanhanget vilken innebörden är måste uttrycket preciseras genom att man **anger den innebörd** som uttrycket ska ha.

#14 Vaghet

Ett uttryck är vagt om det är oklart var gränserna för dess innebörd går. Ex. ”många”, ”skog”, flintskallig”. Ett uttryck kan vara både mångtydigt och vagt. Ex. bok.

Vaga uttryck preciserar man genom att **avgränsa deras innebörd** på ett bestämt sätt. Ex. ”Med bok menar jag hädanefter ett tryckalster med minst 50 sidor, klistrad eller bunden rygga och pärmar.”

#15 Dålig argumentation– några exempel (det finns många fler)

- **Att omfördela bevisbördan**

Man överlåter åt motståndaren att bevisa att ens egen ståndpunkt är orimlig. I själva verket är regeln att det alltid är den som hävdar en ståndpunkt som har bevisbördan.

- **Att hänvisa till att ingen kan bevisa att man har fel**

Man hänvisar till att ingen har bevisat eller kan bevisa att man har fel. Alltså har man rätt.

- **Att hänvisa till majoriteten**

Man hänvisar till att majoriteten tycker som man själv.

- **Att polarisera frågan på ett omotiverat sätt**

Man framställer frågan som om det bara fanns två möjliga ståndpunkter och påpekar därefter att den ena är helt orimlig och att den andra därför måste accepteras.

- **Att använda cirkelargument**

Man använder tesen som argument när man ska argumentera för den.

- **Att använda omotiverade generaliseringar**

Man hänvisar till någon enstaka händelse som stöd för tesen att det i allmänhet är på samma sätt.

- **Att använda sig av betydelseglidningar**

Man låter en term ha olika betydelser när den förekommer i tesen och när den förekommer i argumentet. Eller man använder sig av en betydelse när man måste försvara sin ståndpunkt och en annan när man vill omsätta ståndpunkten i praktiken.